

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
A bajai utcával szemközi újonnan épült Falcione-féle ház, I-só emelet.
 Hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények, intézkedések és minden díjak fizetendőek.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
 Néptantóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
 Egyes szám ára 10 kr.

Zombori párt-viszonyok.

Bácsmegeye központja, Zombor sz. kir. város, a ma-melék-fészek, melyet meghódítani az ellenzéknek fő-fő-célja, mert ha a nemzeti párt zászlai győzelmesen kerülnek ki a szavazó urnákból: akkor a jelenlegi klikk-uralomnak órái meg vannak számlálva s ettől fogva a megye s város életében új aera kezdődik.

Lássuk tehát, hogy állunk Zomborban?

A lefolyt képviselő-választás alatt a pressió és erőszakoskodás szemérmetlenül grassált soraink között: ennek eredménye az volt, hogy leszavazott a kormánypárti jelölt mellett 736 polgár.

Az ellenzék mellett szavazott a belvárosból 12. Cservenka-külvárosból 152. Szeleneséből 147. Bánáthól 137. Felső-városból 126 — különféle 25, összesen 599.

A kormánypárt tehát 137 szavazattöbbséggel győzött.

Azóta négy és fél év mulott. A kormány nem lett jobb, Tisza után jött Szápary s vele a két paragrafusos közigazgatási törvény.

A megyei közigazgatás egyre súlydult. Városunk közügyei semmiben se javultak.

Egyetlen egyszer járt fűn a megválasztott képviselő a város érdekében a pénzügyminiszternél kieszközölendő, hogy a regale-jog országban adassék a városnak: az eredmény az lett, hogy 3—4 ezerrel drágább lett, mint a deputatúozás előtt följánlatott.

Hát miért állana most az ellenzék ügye rosszabbul?

Pressió és erőszak volt akkor is, lesz most is.

Az eredmény akkor 137 szavazattöbbség volt, de 200 polgár egyszerűen nem szavazott.

Köztudomású dolog, hogy a múlt választás alkalmával a kormánypártnak egy rendkívüli befolyásos s nagy tevékenységű embere volt, Lallosevits Jakab nagy-

birtokos úr személyében, a kinek tulajdonkép a 137 szavazattöbbség köszönhető.

E nagy befolyású polgártársunk a lefolyt négy és fél év alatt meggyőződött arról, hogy nagy hiba volt részéről a kormánypártot juttatni győzelemre s most testestül-lelkestül a miénk.

Ellenben a kormánypárt a mi embereink közül nem nyert meg senkit, mi tehát erősödünk.

Lássuk már most, honnan jött a kormánypárt 736 votuma?

Mindenekelőtt konstatálnunk kell, hogy a kormánypárt a választás napjának déli 12 órájaker 55 szavazatkisebbséggel volt.

Miért?

Mert odáig úgyszólván a muszáj-kormánypárti 300 tisztviselő s hivatalnok az intelligencia köréből, valamint az érdekelt kereskedő s iparosok közül toborzott 150 emberük szavazott le.

Délután hoztak a kortések 280 embert.

Ime tehát a tiszta számítás.

A kormánypártnak van föltétlenül 450 embere, azután következnek azok, a kiket rábir és rákényszerít a szavazásra.

Ilyen a multban mindössze 280 ember volt.

Mellesleg jegyezzük meg, hogy — ha az ellenzék a múlt választás alkalmából a déli 12 órakor elért sikert ki akarja aknázni s embereit összetartja, — nem engedi elfogdosni, s ha így csak 70 embert sikerül még megtartani, akkor az ellenzék mellett 669, — a kormánypárt mellett pedig 666 szavazat van s így a győzelem föltétlenül a miénk.

S már most itt az első kérdés: ha a multban kifejtett ádáz küzdelem eredménye 280 ember meghódolatása volt, lehet-e föltenni azt, hogy a jövő választás

alatt az eredmény ennél nagyobb lesz?

Hiszen a kormánypárt helyzete nem javult, de hátróztatott rosszabbra vált; mert az általános politikai helyzet meddő s a speciális viszonyok nyomasztók.

Minden jel arra mutat tehát, hogy a kormánypárt a lehető legjobb esetben sem fog több szavazatot összehozni 736-nál.

A jövő évben a választók száma 1818.

Ebből levonva 736-ot, marad 1082 szavazat.

A kérdés mos már csak az, hogy ezen 1082 szavazatból hányat fog a kormánypárt neutralizálni?

Itt rejlik a győzelem titka,

Ez azonban a legjobb esetben van így a kormánypártra nézve.

A részére kombinációba hozott 736 szavazat megszerzése végett szüksége volt a pártnak Lallosevits Jakab ur nagy befolyása s lázas tevékenységére.

A jövőben ez az erő a miénk, s ha csak 100 szavazattal biztosít többet, mint a mennyit nélküle is tudunk szerezni, akkor a kormánypárt csufos verességet fog szenvedni.

E kombináció, — amint bárki is megítélheti, — rideg számokon alapszik s vérmesnek nem mondható.

A jövő fogja megmutatni, hogy bevállik-e?

A nemzeti párt a delegációban.

A „P. N.” 317. számának első helyén a következőket írja:

Beöthy követelte a közös miniszteriumokban magyar osztályfőnökök alkalmazását s a külügyminiszter nevében Kállay ezt meg is ígérte. Apponyi követelte, hogy a diplomáciai szolgálatban több magyar alkalmaztassék. Kálnoky erre kitérő választ adott. Bolgár követelte, hogy a magyar közjog kézikönyve tanítassék a katonai nevelőintézetekben: a miniszter ezt megígérte

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Az azra.*)

Heine Henrik-től; németből ford: Azra.

Alkonyatkor járt, naponta,
 Fel s alá a sultanida
 A szökőkút friss hűsében,
 Hol fehér vizek loesognak.

Alkonyatkor állt a szolga
 A szökőkút friss hűsében,
 Hol fehér vizek loesognak:
 Napról-napra halaványabb.

Egyszer este röpké szóval
 Kérdi őt a sultanida:
 Tudni vágyom én nevedet
 Rokonidat és hazádat!

És a szolga mondá: Névem:
 Mahomet s Yemenből vagyok
 S törzsöm ama híres azrák,
 Kik meghalnak, ha szeretnek.

ALMANACH 1892-re.**)

Meddő kornak szereték gunyolni ezt a mi mostani időnkét azon a révén, hogy az irodalom mezéjén nem termettek csoportosan a káprázatokat esillogó tehetségek, melyeknek alkonyfényével egy félig-meddig már leadóztok korszak ragyogta be a jelenkor állomását. Igazában pedig talán soha sem volt olyan kor, melyben egyszerre pattantak ki a tehetségek s népesítették be a Parnasszust. Mindig bizonyos lassu, fokozatos fejlődés érlelt meg egy-egy irodalmi korszakot, csakhogy a távolság, melyből az utókor az előbbi időszakot nézi, megkurtyítja, összehívja, a körvonalat és úgy tünteti fel, mintha egyszerre, minden átmenet nélkül, állt volna elő az a kép, melyet magunknak a multról festünk. Minden jelenkorunk sajátsága az, hogy kiesnyli magát, visszakeri

*) Heine ily című rímelen, gyönyörű s szép költemények ö sikerült fordítását közöljük, élvezetet vélvén nyújthatni t olvasóinknak.

**) Almanach az 1892. évre. Szerkeszté Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regényvár VII. évfolyam III. és IV. kötete. Singer és Wolfner kiadása. Ara díszkötetben 1 forint.

a multat s nem vár semmit a jövőtől, legkevésbé pedig a közvetlen jövőtől. Csak néhány éve még, hogy minduntalan felhangzott a panasz az írót tehetségek hiánya miatt s e panaszok alatt fokozatosan serdült föl egy egész hadsereg az új eredeti írónak, kiknek száma még ma is szinte szemmeláthatólag gyarapodik. Ha annakelőtte egy két névvel alig tudott többet felsorolni az ember, mikor arról volt szó, hogy elbeszélő irodalmunk jelenkori képviselőit megnevezze, ma alig győzünk előszámlálni az érdemes veteránok mellett a jelesen jelesebb fiatal és legfiatalabb tehetségeket.

Ennek a meg-megújuló és folyvást nagyobodó sorozatnak többéves tanuja az Egyetemes Regényvár derék kiadóinak, Singer és Wolfnernek minden esztendőben megjelenő **Almanachja**, mely megszokott talalkozó helye immár a kiválóbb magyar novellistáknak. Minden év néhány új nevet esatolt a régi sorozathoz s ma már valóban esodaszamba menne, ha nem latnánk egy-egy újabb tehetséget esatlakozni az előbbi ismerősökhöz, fényes ezafelőtt az irodalom meddőségéről való pesszimisztikus felfogásnak. A kiadói buzgóságunk ép úgy meg van a maga része ebon az örvendetes eredményben, mint a nemzeti művelődés egyre intenzívebb terjedésének. A milyen kitünő eszme volt meginduláskor az Almanach, olyan üdvösnek és szinte nélkülözhetetlennek bizonyult az évek során. Az írók, kik különben szétszórtan különféle lapokban és egyes kötetekben vegyülnek a közönség közé, itt mintegy testületileg lépnek minden esztendőbe egyszer az olvasók elé, kölcsönösen támogatva egymást értékökkel. Van, a ki megvesz egy kötetet Jokaiért s megismerkedik benne Herceghz Ferenczel, vagy Mikszáthért s kellemes ismeretséget köt Lipsey Ádammal. Es ez az ismerkedés mindnyajakra és mindnyajunkra nézve előnyös.

Mert megszoktuk, hogy az Almanach tartalma mindig olyan, hogy minden egyes darabja külön-külön megérdemli a figyelmet. A mostani kötet, melyet a régi szerkesztő, Mikszáth Kálmán gondos keze állított össze tizenhat kisebb-nagyobb elbeszélést és rajzot hoz ugyaneannyi írótól. Mikszáth humoros előszava után, mely alapjában véve igen komoly intelemmel fordul az íróvilághoz, hogy a jelenkori hazai élet ismeretesenek szentelje magát, Jokai Mór kezdő mond a sorozatot: „A gloriás hölgy” című tréfiás elbeszéléssel, mely tele van az ő aranyos humorával és pompás leírásával. Azután Beniczky-Bajza Lenke következik egy „Egri sugár” című mgkapó kis vázlattal, melyben egy leányzú története van elmondva. Tóth Béla „A beszálló kert”-ről ír tréfiás bonhomóival és zamatos magyarsággal török mesét. Vadnay Károly distingválta tolja „Az elsüllyedt asszony”-ban kellemes folyékonyalag írt meg egy szomorú és meglátó történetet. Bródy Sándor „Mese a tulipánról” című alatt bizonyoságot tesz arról, hogy a naturalizát, ha még olyan fiatalok is, igen szépen tudnak mesélni és ábrázolni, ha akarják. Békeli Antal „Verőrókles”-e izmos írói tehetségnek a

szüleménye. Porzo (Agai Adolf) „A hős” című alatt gyermekkori reminiscenziát ad a forradalom napjából. Justh Zsigmond „Veres kakas” című rajza megrázó a maga egyszerűségében. Hevesi József néhány lapon nagy közvetlenséggel vázolja egy ősi család utolsó sarjadékának lelki állapotát a — „Dobzó előtt”, mely birtokát idegen kézre juttatja. Herceghz Ferencz, a fiatal nemzedék legkiválóbbja, remek képet fest egy festő modelljéről „A szent” című alatt. Kozma Andor jözeiben ír le egy vadmagyar „szegény atyafi”-t, kit a zagzag rokonok jöszívűsége semmikép sem bír meglányítani. Lipsey Ádám a nagyvilági élet sötétségét festi, biztos vonásokkal, az „Eladó lányok” című elbeszélésben. Rákosi Viktor az ő számtalan pseudo alakjainak egyikében jökedvű dévajkodással írja meg, hogy „miért nem lett ő dalárdista”. Táborny Róbert az „Arany lelkiismeret” című alatt érdekes elbeszélést ad egy mult-századi temesvári királybíróról. Bársány István, a remek tollú írő „Örökre” című alatt állít élére egy társadalmi kérdést, melyre még folyvást nincs más megoldás, mint a kard: a párbajt; s konkluzója az, hogy a nő, ha eliteli is, gyávassága miatt azt, a kit szeret, azért mégis tovább szereti. A díszes sorozatot Mikszáth Kálmán rekeszti be „Az elképzelt méz” című tréfiás rajzával.

Egészben tehát az új Almanach méltó utóda a korábbiaknak s bevállotta azt, a mit az előbbiek ígértek. A közönség pedig fogadja jó szívvel s élvezze e kis írói garda szellemességét, jökedvét, szívmelegségét, gazdag tehetsége hamvas gyümölcsseit.

Mikszáth előszója.

Nemrégben, de még I. Tisza alatt egyszer s szabadelvű klubban, elsülőt a tarokktól „egy perczre” Ivánka imre. (Kár azért az időért.) Átadtam a kártyámat Dániel Gábornak, mindjárt meg is bukkot a nyakamra egy kettest.

— Paraneselj, kegyelmes uram.

— Egy szivességre kerlek. A trónörökös, Károly Lajos, magyar könyveket akar olvasni. Valogass össze számára 10 darabot!

— Csak?

— Természetesen egyelőre. Ezekből kell megkapnia a kedvet a többiekhez.

— Az igaz! No majd kiválogatom, de milyenek legyenek körülbelül?

A kegyelmes ur egy levelet húzott ki a zsebéből:

— Itt van az instrukció. Elbeszélő művek legyenek, könyved, mulatót olvassány, de mégis, melyből a magyar nép szokásait, kedélyét, tudását, észjárását meg lehessen ismerni, úgy amin a valóságban vannak, elzárások nélkül.

— Meglesz, de tudnom kell, hogy a leendő király mit olvasott már eddig?

meg. A tankönyv kézirata tanulmányozás végett Szápárynál fekszik letéve. Beöthy követelte a magyar tantervvel katonai akadémiát: az osztrák-magyar párt ellenzte és leszavazta. Beöthy követelte, hogy a magyarországi katonai nevelőintézetek a magyar iskolák tanterve szerint rendezzenek be magyar oktatással s a magyar honossági fiúk számára: ezt is ellenzte a magyar delegációban az osztrák párt. Követelte Beöthy Akos aztán, hogy a Jellasics-ezred Fiuméből más helyőrségbe helyezessék át; a mire azt felelték az osztrák-magyarok, hogy ez kormányzati intézkedés, mely nem tartozik a delegáció illetékességéhez és alkotmányos ellenőrzése alá. Így küzdött a nemzeti ellenzék néhány tagja Bécsben az osztrák fővárosban az udvar nyomása, a kormányférfiak merevsége és az osztrák-magyar párt szolgalelkűsége ellen.

Ér-e valamit ez a küzdelem? Anyit ér, hogy Bécsben meghallják. Anyit ér, hogy megérzik, hogy megváltozott a politikai helyzet Magyarországon s nem sokáig fognak már paczkázhatni velünk. Anyit ér, hogy a delegáció megszűnt lenni az a csöndes víz, mely partot nem mos, hanem mint a mocsár, nyugszik és porszárad. Ezután a delegációban parlamenti parküzdelmek fognak folyni, ott is a nemzeti eszmeik fognak hangzatosítani s Magyarországi jogai és követeléseit védők-re akadtak.

Anyit azonban nem ér a nemzeti oppozíció a delegációban, hogy keresztfelelőltathatna, vivmányokat hozhatna haza a nemzetnek; mert ott állnak a félnék kegyvadászok, kik az udvarnak és a minisztereknek csak hűszegni tudnak. Ott van a párt, melynek semmi egyéb meggyőződése nincs, mint hogy a kormányt támogatni kell. E párt, mely szabadelvűnek nevezte magát, Bécsben megtagadja a magyar nyelvet; azt mondja, nem kell neki s tüntet a kedves Jellasics-ezred mellett; Fiumében az kell neki.

CSIKY GERGELY. †

A magyar drámairodalom pótolhatatlan vesztesége érte. A nemzeti színházra és a magyar irodalomra mely gyászt borít az a halálhír, mely nov. hó 19-én éjfél óra előtt terjedt el a fővárosban, hogy Csiky Gergely háromnegyed 11 órakor meghalt.

Csiky Gergely 1842. évi december hó 8-án született Pankóton, Aradmegyei megyében. Papi pályára lépett s tanulmányai befejezte után 1870-ben a temesvári kath. semináriumnál theologiai tanárrá lett. 1881-ben két kötet elbeszélést adott ki „Az életből” és „Arézképek” címen alatt. Hírve azonban csak akkor öltött szárnyakat mikor 1875-ben, „A jóslat” című vigjátékával az akadémia Telegi-díját nyerte meg.

Ezután sorba követték többi művei. „János”, „Ellenállhatatlan” 1879-ben a magyar irodalom első reális drámája. „A proletárok” 1880-ban „Mukányi”.

A „Mukányi” után még inkább fokozódott Csiky drámaírói tevékenysége. „A vasesmer”, a „Két szerelem”, a „Stomfi-család”, „Örök törvény”, „Spartacus”. A háromszéki szép lányok” (a népszínházban), a Budavár bevételének forduló ünnepére írt „Petneházy” s legutóbb

„A nagymama” gyors egymásutánban követték egymást s oly irodalmi tevékenység képét tárták fel, a milyennek a Szigletti tevékenységén kívül nem találni párját irodalmunkban. A „Királyfogás” librettója, melyhez Konti írta a zenét, az ő műve, ugyszintén a „Suhancz” is. Halála előtt is írt ugyancsak Konti számára operettségvetet, mely azonban befejezetlenül maradt.

Mint novellista és regényíró is számottevő munkása volt a magyar irodalomnak. Nagyobb regényei és elbeszélései jobbjára a „Budapesti Szemle”-ben s a napi sajtóban jelentek meg, mielőbb könyv alakban világot láttak.

Az akadémia 1889-ben választotta meg Csiky-t levelező tagjának s ezzel nemcsak a költőnek róttá le elismerése adóját, hanem a magyar nyelv igazi mestereinek is.

Megyei s helyi hírek.

* **A kula-verbázi kerület.** A »Bácska« nervozitásnak egy eklantus jelet adta pénteken megjelent go-iki számban közölt, a kula-verbázi kerület felirúti közleménye, a hol hason felirúti csütörtöki vezércikkünkben foglaltakat részint megcáfolni, részint meggyengíteni iparkodik. Tiltakozik az ellenzék azon fölvetése ellen, mintha a kormány-part »Hadszy partállásat gyanusítolag meg akarna közelíteni, mert — úgymond — a gyanusítás köztudomásúlag nem kenyerre — hanem — a gyanusítás köztudomásúlag nem kenyerre — hanem — a gyanusítás köztudomásúlag (!) nem kenyerre a szabadvilágnak. — Egy logikai következtetéssel észrevehetjük, ha ezt a mondatot kiegészíteni akarunk, hogy a »Bácska« ezen sunyiságában »f fontos gorbomóság lappang. A »Bácska« beismeri azt, hogy igazunk van, midőn azt mondtuk vezércikkünkben, »hogy dr. Hadzsy úrnak és Fernbach József úrnak jelöltsége egyáltalán nem bizonyítja a fennálló kormányrendszer jóságát, sem pedig a megyei közigazgatás kitünőségét, mert azt mondja rá: »a mi helyeslőnkkel is találkozok. Éljen a »Bácska«, a kiben van annyit bátorság, megmondani, hogy a fennálló kormányrendszer és megyei közigazgatás rossz! De — ugyiltszik — mintha a »Bácska« megbánja volna, hogy az igazságnak adott kifejezést, nyomban rá fordított nyilatkozatot egy gorbomással akarja corrigálni s azt mondja: »annyi józanságot azonban az ellenzékrel is felteszünk» stb. Igaza van azonban a »Bácska«-nak, midőn azt mondja: »hogy nevezett két jelölt ellenzék partállásából a fennálló rendszer és a megyei közigazgatás rosszasága talán még sem teljes bizonyossággal következik» és felszólít bennünket, hogy írjuk ezt alá. Mi aláírjuk ezt azzal, hogyha stb. bizonyossággal ez nem is következik: számtalan nyilvánosságra hozott tények kíséretében a teljes bizonyosság magaslátára emelkedik.

* **Háziezredünk gyászol.** Az ezred volt tulajdonosa, báró Döptner, a legelső katonai törvényes elnöke, meghalt a napokban Bécsben. A temetésen az ezred, melynek törzse és zászlója jelenleg Budapesten állomásozik, képviseltette magát a

temetésen; lábán ezredes vezetése alatt t. i. Budapestről több tiszt Bécsebe utazott s ott jelen volt a temetési szertartásoknál.

* **Az alsópán-O-Kanizsán.** O-Kanizsáról írják nekünk: A napok, melyeket átélünk, nem voltak közönséges napok: Bies-Bodrogh vármegye alsópánja part községünkben f. hó 18., 19. és 20-ikán. O-Kanizsa oly távol esik Zombortól, hogy ritkán jutott azon szerencse előtérőre, miszerint a központi megyei tisztviselőik ellátogattak volna a Tisza vidék azon részére is, a hol O-Kanizsa fekszik. Pedig ez elég kár. Ha gyakrabban jönnék, jobban megismernek, de bizonyára O-Kanizsa közönsége is a személyes érintkezés által tájékozottabbá válnék. Ugy látszik, hogy az idők megváltoztak, a borús ég kiderült reánk is, mert a folyó év utolsó felében már ez a második eset, hogy Schmausz Endre alsópán közöttünk megjelent. Hivatalos ügyek vezették hozzánk, de mindegy, tény az, hogy megjelent vidékünkön. Természetesen az előjárás gondoskodott arról, hogy ő nagysága meglepetésekben részesüljön. Midőn első ízben néhány héttel előbb itt időzött, az előjárás a fogadtatás minden ujkori találmányát értékesítette; ugyan így jart el most is, volt bő és trombita, tüzeltő és faklyamenet, az utóbbi azonban számításán kívül nem igen sikerült, volt diadalpap, és pedig ha nem eszadalm, az alsópán ugyanazon ábrázolókat és íveket lehet helyekön, a melyeket a mulkor átelt; volt bal, melyet szintén Schmausz Endre tiszteletere az előjárás buzdítása folytán rendeztek; de volt még banket is, melyet szintén O-Kanizsa közönsége élt által; s mindez az előjárás esportosított ezevel a aláírásával ellátott nyomtatott program szerint történt. És most mondja valaki, hogy az o-kanizsaiak rosszul megy sorsuk. Tengernyi boldogság az, melynek árjában csak a polgári önérték törül össze. A figyelmes szemlélő előtt úgy tűnik fel az alsópán masodizban való fogadtatásnak kepe, mintha megrendelése készült volna; távol tölten, miszerint Schmausz Endre alsópán csak sejtelmé is lett volna e fölül; s más tényezőkre vezethető vissza, melyeket az idők méltóbban hordanak; s a mai előjáráság készségesen enged az idők követelményének s a tényező paranasnik. De mégis különösen tünnetek föl bárki előtt, hogy egy és ugyanazon embert, még ha alsópán is, néhány héttel alatt, csak azért, mivel a községben megjelentek, kézen agyon falyás meneltelnek és agyon bálózának. Tudjuk az okot, a mi ezen nagy dolgot szülte O-Kanizsán. Tudjuk, hogy Bies-Bodrogh vármegyeinek mint a két áruvaly ellenzék értekezlet tartott f. hó 5-én Zomborban Szemző István úr bázánál, a melyen Apponyi s más képviselőik mindkét ellenzék-ről részt vettek. A zombori közönség tüntető lelkesedéssel karolta föl Apponyit s azon eszmét, melynek megvalósítása végett a partéteket megtartották. A mozgalom, mely Zomborban támadt, nem maradt meg Zombor falai között, hanem hullámgyórt elhatoltak messze-messze a megye határáig, sőt azon túl is, s mindenütt élénkület, a politikai fejlemények iránt érdeklődést kellettek. A független polgárok tehát eszmének és idejeikön előkésztési iparkodtak a talajt a jövő választásokra; és ez megretentette a multnak vidéki hatalmasságait, a kik addig a politikai jogok tiszteletét nem ismerték, kik a helyet, hogy a politikai tiszta meggyőződés ismeretke volna el a választások alapján, a hatalmat alólították gőresen oda, melynek meg kell törnie minden független politikai törekvésnek, s meg kell hajolnia minden önértéknek. Mar-már fölhi lehetett attól, hogy dadulok teljes lesz, s a polgári önérték kihat teljesen az egynekéül, mikor megjelent Apponyi erőzarta hatalmas szavával a megye közönségét. A hatalom oszlopai a polgárok lelki világában ingadozni látszának, és ennek megváltozása ez idő szerint lehelyeszednek azt a módot tartják, ha a hatalomnak oly tüntetést rendeznek, mint a minót O-Kanizsán az előjáráság rendezett. A sok hűhő azonban a polgárok ítéletét meg nem tevesztette; higgadt komolysággal, de mindamellett figyelmesen néznek a jövő elé. Ha pedig Schmausz Endre alsópán a legelőlebb újból O-Kanizsára jó, a hova minél előbb hozza a jó Isten, ne a faklyák fenyeblő olvassa ki O-Kanizsa közönségének vonalmát, hanem a polgárok tiszteletteljes tekintetéből.

* **„Orvos nélküli község.”** — ezimú mult számú közleményünk folytán a következő sorokat vettük: Tekintetes szerkesztő úr! Bécse lapjának november 15. kelt 92. számban Pászoról egy cikk jelent meg „Orvos nélküli község.” cím alatt. Mar maga a cím, vagy tudatlanság, vagy rossz akaratot tanúsít. Alólított már Isten jóvalából 29 éve, hogy Pászor közönségi orvosi vagyok, de rajtam is, mint minden haladón, megtörtént, hogy

— Eddig csak az Arany „Toldiát” és mondhatom tettett nekik.

— A többivel is meglesz elégedve.

— Ez tehát el van intézve, — szolt Ivánka és visszaeresztett a tarokkhoz.

Manapsz reggel mindjárt eszembe jutott. Adjatok kérlek egy plajbászt, hadd csináljam meg a lajstromot! De mintha guszba kötötték volna a memoriamat, sehogy sem tud mozdulni, csak morszolgotam szoritom a czeruzát, de nem jut eszembe alkalmas könyv.

Nosza, átszaladok az elbeszélő írakra, hátha így inkább boldogulnék. A termofákra eszembe jutnak a gyümölcsök. Még pedig kezdem a tisztelgetéssel nagyapókon.

Ott fénylik a Kemény Zsigmond alakja. Nagy, de nehézkes is. Azonfelül filozófál. S mit keresne a filozófia a magas regiókban?

Itt van Jósika. Azaz csak volt! Ah! milyen avas szag! Hagyjuk el az oroget. Itt volna Eötvös József, de a „Falu jegyzője” már tempi passati.

Mint egy középkori király, úgy lép ki Jókai, egy egész tábor van mögötte. Beláthatatlan bandérium a regényeiből. Lassuk csak mit lehetne elküldeni a főhercegnek? A kritika és a közönség az „Uj földesur”-at tartja a legjobbnak és melán, magyar zamat, magyar élet s Puzgusa sem szaladt át ezentúl legelni a „lehetetlenség” nevű buja rétre. Tan bekő volt a lábán. Bekő, de aranybő.

Föltartam tehát az első helyre: **Jókai Mór: Az új földesur.**

Egy már van. Menjünk szaporan a többi után! Mőzbe van mirtva ennek az Abonyi Lajosnak is a tolla s fogván a czeruzát beirtam ma odikül:

Abonyi Lajos: A mi notánk.

Eközben eszembe jutott, hogy nem fogom-e Jókait rossz hírbe keverni az udvarnál, ha az „Uj földesur”-at a Bach-világ persiflage-izt segítem fel Bécsebe?

Eh, legyünk jószívűek, kegyelem Jókainak! Körtörtem az „Uj földesur”-s megint nem maradt, csak egy könyvem az „A mi notánk”.

Hanem íszen majd mindjárt keríték én ahhoz úrsakat. Gombolyán pándoródnék Porzónk „Terezelevei”. Argusnak száz szeme volt, Azának százegy van a jellemzőt meglatni, de mit ér, ha könyve bár mint esőpog is a magyar zamattól, nem felel meg ennek a ezelnak; tájképeket, városképeket, külsőországi uti benyomásokot ír le; itt van Toth Béla kőzete, de ebből csak a törököt szeretne meg a törökösök és Toth Béla. Szegény Balázs Sándor is hagyott valamit. Gyönyörű két beszédjegyetem; de miféle embereket ír le? Jámбор budai nérszolgálatokat, milyeket Bécsben is láthat ő fensége. Epebe mártott pennája Tolnai pediglen oly eselszövő gazemberekkel nepeitli meg könyveit,

hogy, ha azokból ösmeri meg a magyarokat a trónörökös, talán el sem vállálja az országot...

Sipulusz tárczá elevenek, mulattatók, de ő karrikaturákat ad; Sebők az én kedvencem, gyönyörűen gyönyögteti rajzaiban a gyormekket — de a trónörökös nem pesztonk kiraja. Hej Vas Gereben! Persze, hogy Vas Gereben volna jó, ha most élne, ha most írta. De ő a régi magyar viszonyokat festi, S minek nézesse azt meg Karoly Lajos, a mit I. Ferencnek kellett volna meglátni?

Végre mintha valami nagy hal akad az ember horgára, élénken felkiált: „Hohó! A „Gyaloglovány” Baksaytól! Sorozzuk be hamar a „Gyalogloványt” És beirtam a Gyalogloványt.

De eközben eszembe jutott, hogy az Abonyi: „A mi notánkban” esupa szemzedetlet rablók szepelnek, pedig a betyár-romantikával már azys talásgosan saturáltak a világot. Körtörtem tehát „A mi notánk” is; megint ott voltam az elején, megint csak egy könyvem maradt.

Megvagyok-e átkozva, vagy mi ez? Soha se bírok tovább jutni egy könyvvel.

Csak nem kell mindjárt elősöngődni, biztatam magamat. Türelem, türelem, menjünk tovább! A Vadnay Károly legújabb könyvét is elküldhetnék ha nem volna tele forradalmi reminiscenciákkal, Csillag-pattogó szirkákat zart a Bródy Sándor tízes vénája. De ő a lelektani problémákra vette magát; az ő emberei nem isznak, nem esznek, nem kártyáznak; nem politikálnak, adót nem fizetnek, hanem végtelenül érdekesen tölölődnek. (Pedig az adófizetés gondjai Magyarországon legalább is foglalkoztatják annyira az elméket, mint a szerelem.)

Nem megy-e lajstromosulás sehogy sem... Eszem lázasan nyargal végig szerzőkön és könyveiken. Barsony István szépen írja le a természetet, a madarakat, a fakat, de én istenem a fakban (még ha hazafülnök tart is a baloldal) szembeintő hasonlatossága van, teszem azt az osztrák eserfa és a magyar eserfa között; Kazar Emil okos, magvas író, de az emberek belső világát rajzolja. Elleptetgetem magam előtt a saját rajkómat is. Szeretnem őket szepítgetni, de az udvarhözük se valók. Egyszerű kalamáriskból születtek, egyszerű sorsra. Csak menjetek át a magatok lábán gyerekek, a kiesny falusi házakba, mar a melyetek t. i. itt nem reked a könyvarusok kosztosai; a künlőkölök az antiquariuskól, — és a belnököl, az egerek számára.

Mar-már kétsébe kezdem esni. S először villant meg a szívenem az a vágy, hogy bíressek keszen lenne má a Gyulai Pal „Romhányia”-t hátha azt elbeszélne külden. (Bocsásások meg barátnim, de ilyen állapotban fülöz-fához kapok az ember.)

Végre is, be kell vallanom, nem bírtam összehozni többet öt könyvvel (abból is három a Jókaié, egy Baksyáé, az ötödiket képzelje mindenki a magáénak). Ivánka Imre rám lördédt:

— Hát a többi öt hol van?

— A többi öt még nincs megírva.

— Az lehetetlen! Hát olyan szegény az irodalom?

— Nem szegény az, hanem az olvasó személyiség olyan, hogy nem minden alkalmas neki.

— De tíz könyvet mégis csak összeszedhetél volna egy főhercegnek is?

— Az éppen annyira nehéz, mintha valaki tíz főherceget akarná összeszedni egy könyvnek.

— De mi ennek az oka?

— Egyszerűen az — nyugtatám meg a kegyelmes urat, a kit teljesen elszomorított ez az irodalmi állapot — hogy a mi írónk inkább a fiatalságnak dolgoznak.

A véletlen úgy akarta, hogy nem sok idő múlva ez eset után, megszólalt a képviselőház folyosóján Szőgyényi-Marich László, a király melletti miniszter, hogy a leányainak válogassak össze egy esomó magyar olvasmányt.

— Leányaim — mondá — Bécsben lakván, azt szeretném, hogy legalább lelkük ne nélkülözze ott sem a magyar levegőt, hadd taruljon eléjük a magyar leányok életvilága a könyvekből. Mít éreznek, hogy jutszának, mi dobogtatja meg kis szíveiket. Egy szóval jó magyar könyveket kerék.

Megígértom, hogy összeállítom ezt a lajstromot is, de éppen úgy jártam vele, mint az előbbivel. Kerestem, de alig találtam valamit.

A miniszter, ha jól emlékszem, szintén azt mondá: — Hát ilyen szegény az irodalom?

Én pedig megnyugtattam a minisztert: — Azért van az, kegyelmes uram, hogy a mi írónk inkább az idősek számára dolgoznak.

Akár hiszitek, akár nem, nyomasztólóg hatott reám ez a két esetem, mert lehetetlen le nem vonni belőle a consequenciákat magamra nézve is; hgy kinek írok én, ha se fiatalságok, se az öreg uraknak nem jók könyveim, ha meg arra se valók, hogy a magyar életet meglehessen belökül látni?

De én már nem tanulok meg másképp — tíz tisztelt író-társaim, a kik már benne vagytok a különböző vágyásokban, azt biszem körülbelül ilyenek maradtok (maradtok is, nem kivánon én senkielő, hogy az én kedvemért változtok meg.) hanem az utánuk jövő tehetségek, ha szemük ügyébe esik ez a gyakorlati életből tett esetem, melyet olyan lelkismeretesen szurok a könyv elé, mintha valami czölöpöt vernék le a falu szelén, amin rajta van az utmutató-tábla is, álljanak meg itten.

Különsémet pedig azok a vándorok, kik a külföldi irodalomra utaznak, hogy azon meghalvára a lelküket, annak mintájára írjanak sikerült és nem sikerült másokatokat.

Ezeket szeretném, hogy e ezölöpöl álljanak meg és ne is mozduljanak odább. Mikszáth Kálmán.

esúba estem. Így november 5-éig 9 napig az ágyban fekvődtem, de ezen idő alatt is részint ó moroviciak, részint bajmoki községi orvosok, a jelentkező betegekhez ellátottak; a hogy kissé jobban lettem, amiből nagy nehezen, de még most is, reggelől délig, déltől estig a betegekét látogattam kocsim, mint gyalog nem bírtam volna; de nemcsak az ide valókat, de vidékieket is, a mint azt az egész község is tudja. Hol van én új város nekünk község? hogy a halandóság október és november hónapokban nagy volt, az igaz, de nemcsak a roneselő toroklók, de kivált a kicsinyek közt a rángó göröcsök, göröcs köhögés, hagymáz. Je talán minden kor volt köpölyöse; most pedig többen vannak hurutban, a melyben szintén többen elhalnak. Azt írja a cikk: író 6 iskolás gyermek meghalt ezen bajban, pedig csak 5, mert a hatodik Hagymázban halt el. Elég sajnos, de ha a 700 iskolás gyermeket vesszük, még sem oly borzasztó szám. „Hogy mily nagy baj az, azt a temetőben hányt új sírdombok mutatják”, ha a kedves cikk író úr, csak a szomszéd községeket temetőit meglátogatná, akkor meg a miénk, azokhoz képest hálta Isten. A cikkírókának a nézete, hogy az Előjáróság élen a jegyzővel szigorú intézkedéseket tegyen, mivel hogy az orvos megbetegedett, pedig a cikknek a kezdete egészen másképp szól. Az előjáróság a felsőbb utasítás szerint D n d s orvos ural a szükséges övintézkedéseket megette, hogy minő övintézkedéseket vár a cikkíró úr az előjáróságtól, talán csak nem akarja, hogy az a jegyzővel együtt körül adják a község betoakol és a betegekét meg a hálót be ne ereszkék? Különben a cikkíró úrnak az faj legjobban, hogy mért nem zárta, vagy nem zárta be az iskolákat, mert eleinte engemet is felszólítottak, hogy nem-e kellene az iskolákat bezárni, később a tekintetes főszolgabíró úrtól kerelték ki is küldött a járó-orvos urat, az sem vette szükségesnek az iskolák bezárását, de hát Ó Morovicia szomszéd községben, a hol sokkal nagyobb mértékben volt és sokkal több az elhalások, mért nem zárta be az iskolákat és miszt? „Az egy apa” vegye ezt tudomásul, s mint-hogy úgy látszik, hogy a betegek valamint a haladások nagyon foygta vannak, már talán nem is lesz szükséges az iskolák bezárása.

* **Pályázatok.** Paesér községben 300 fitnyi javadalmazzal járó községi irnoki állásra pályázat van nyitva. Kérvények f. évi november hó 28-ig fogaadták nál Mezey Imre főszolgabírótól Topolyán. — Búkin községben rendezesített segédjegyzői állásra, mely 400 fit évi fizetés és természetben lakás, eszleg 50 fit lakber javadalmazzal van összekötve, pályázat van hirdetve; folyamodványok benyújtandók f. évi november hó 29-ig Palánkára Csúrp Gyula főszolgabíróhoz.

* **Apponyi jelölése Tisza Kálmán ellen.** A nagyváradi ellenzéki politikai körökben élénk megbeszélés tárgya az az idea, hogy jövő választásoknál Apponyi Albert grófot lejték fel j lőtli Tisza Kálmán ellen. Igaz ugyan, hogy Apponyinak kevés a politikai pártbíve Nagyváradon, de abban reménykednek, hogy a függetlenségi párt hozzájuk eszalkozik, és hogy a pápság egy részét is megnyerhetik a nemzeti pártnak. Ilyen módon tekintélyes pártot lehetne teremteni Apponyi gróf mellett, úgy mint egykor az ellenzéki Szilágyi Dező mellett, ki abban az időben a kormányparti Teleszkyvel mérkőzött diadalmasan.

* **Uj lottogyűjtő.** A m. kir. lottogyűjtőbizottság a budapesti, brünni, bécsi és prágai buszokhoz való gyűjtéssel Weidinger S. és Zs. helybeli cézét bízta meg.

* **Okirathamítás** miatt vadolt Schmidt Mór elleni ügyben f. évi november hó 27-en lesz a végtárgyalás a szabadkai kir. törvényszék előtt. A védőtisztet dr. Molnár Gyula zombori ügyvéd, e lap szerkesztője, végté.

* **A két és.** Az a bizonyos két paragrafus, a másképen Lex Saparia-nak nevezett — idé, mához tizenöt napra törvényerőre emelkedik. Azonutal aztan respektálni is tartoznak a közigazgatás államostasiáról szóló törvény valamennyi két szakaszát, mert elfogadta a törvényhozás, s szentesítette a király s törvényerőre emelkedett. Az ország-törvénytar, valamint a hivatalos lap szerdán közölte az egész törvényt, elejétől végig, teljes egy hasábon, a szentesítési záradékkal együtt. Lapunk szük terjedelme miatt csak a szentesítési záradékot tessük ide, a mely éppen úgy hangzik ugyan, mint bármely más szentesítési záradék, de a sorok közt mégis mintha egy kis titkos humor rejtenék. Ime: Mi e törvényeziktek s mindazt, a mi alban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezenem királyi hatalmunkkal fogva helybenlegyünk, megörösítjük és szentesítjük, s mind magunk megtartjuk, mind más híveink által megtartjuk. Kelt Gödöllőn, ezernyolczszáz kilencvenegyedik évi november hó nyolczadikán napján. Ferencz József, s. k., (P. II.) Gróf Szapáry Gyula s. k.

* **Érdekes statisztikai kimutatás.** A vasárnapi hivatalos lap közli azoknak a magyarországi városoknak és községeknek névsorát, a melyekben az 1890. évi népszámlálás adatai szerint tizenhárom több ember lakik. Az érdekes statisztika a következő adatokat tünteti föl: Budapest (506 384), Szeged (87.410), Szabadka (73.526), Debreczen (58.952), H.-M.-Vásárhely (56.626), Pozsony (56.048), Kecskemét (49.600), Arad (43.682), Temesvár (43.489), Nagyvárad (40.750), Pécs (35.246), Kolozsvár (34.859), Békés-Csaba (34.608), Makó (32.667), Brassó (32.549), Miskolcz (32.388), Kassa (32.203), Szentos (30.797), K.-K.-Felegyháza (30.444), Sopron (29.543), Székesfehérvár (28.942), Czegléd (27.727), Nyíregyháza (27.179), Zombor (26.889), Zenta (25.731), Újvidék (25.180), Békés (25.083), Nagy-Szeben (24.766), Nagy-Körös (24.727), Jászberény (24.594), Szarvas (24.399), Győr (23.956), Mezőtúr (23.762), Eger (23.617), Újpest (23.521), Nagy-Kikinda (23.923), Nagy-Becskeker (23.370), Veszprém (22.122), Hajdu-Böszörmény (21.244), Nagy-Kanizsa (21.234), Szatmár-Németi 21.218, Szolnok (21.093), Csongrad (20.808), Békés-Gyula (20.388), Orosháza (19.962), Baja (19.733), T.-Szt.-Miklós (18.777), Pancsova (18.276), Karczag (18.204), Kalocsa (18.183), Szombathely (17.271), Kis-Kunság-Halás (17.144), Ó-Becse (16.971), Komárom (16.436), Gyöngyös (16.425), Ó-Kanizsa (15.501), Selmecz és Békabánya (15.280), Maros-Vásárhely (15.265), Marmaros-Sziget (15.210), Hajdu-Szoboszló (14.732), Vác (14.665), Hajdu-Nánás (14.462), Pápa (14.417), Mohács (14.415), Szegszárd (14.333), Nyitra (18.784), Nagy-Károly (13.696), Ungvár (13.444), Kaposvár (13.417), Sátor-Alja-Ujhely (13.268), Lugos (13.186), Türkeve (13.092), Apatin (12.826), Nagy-Lak (12.806), Veszprém (12.785), Mező-Kövesd (12.680), Nagy-Szalonta (12.658), Kun-Szt.-Márton (12.559), Kis-Ujszász (12.532), Mező-Berény (12.474), Dorozsma (12.418), Duna-Földvár (12.368), Nagy-Szombat (12.342), Kis-Kun-Majsa (12.227), Dévabánya (12.159), Abony (12.157), Steyerlak-Anna (12.150), Soroksár (12.149), Mindszent (12.039), Battyánya (12.024), Paks (11.967), Szt.-Tamas (11.734), Eperjes (11.330), Érsekújvár (11.304), Jász-Arokszállás (11.194), Munkács (11.132), Torda (11.084), Ada (11.080), Topolya (11.030), Endrőd (10.989), Gyoma (10.872), Beszterce (10.412), Jász-Apatin (10.406), Esztergom (10.350), Szerb-N.-Szt.-Miklós (10.345), Fehértéplom (10.342), Balmaz-Ujváros (10.273), Resicabánya (10.173), Miava (10.005).

* **Jóváhagyott ösztöndíj-adományok.** A välásés és közkutatásügyi miniszter a Falcorne-féle ösztöndíjnak Matzitz Pál részére történt adományozását jóváhagyta.

* **Pályázatok.** A lmas községben az I. osztályú fitanított állás betöltésére pályázat hirdették. Évi fizetés 500 fit. A kérvények az almasi r. kath. iskolaszéke ezimezve nagys. Boromiska Tibor kerületi eszperhez Jankóváczra november hó 24-ig küldendők. — To varisova községben betöltendő lesz: egy rendőrvezető, 3 gyalog és 2 lovas közrendőri állás. Az örvetözti fizetése évi 350 fit., a gyalogrendőröké egyenként 240 fit., a lovasrendőröké pedig évi 240 fit., melyhez fejenként 120 fit. lótaratási általány is járul. Kérvények f. évi november 29-ig To varisova község előjáróinál nyújtandók be.

* **Vasuti előmunkálattal engedély.** Mezey Károly a palánka-, ó-ker- új-verbászi helyiérdekű vasut építésére vonatkozó munkálattal engedélyt egy év tartamára meghosszabbította.

* **Katonaszülőkevényeket** fogott el a napokban a rendőrség Szegeden. Szógi Istvánnak és Juliusz Sindornak hívják és rossz bánásmód miatt elkeseredve Bajáról hazá szökték.

* **Bresztovác közleg elhatározta,** hogy 10000 fittal járul a tervezett baja—zombor—újvidéki vasut építési költségeihez, de csak azon feltétel alatt, ha regalé-kötvényeknek értékesítése mezegegedtetik.

* **Alkalmazást nyer** 300 fit évi fizetéssel, szabad lakással, 40 fit futási, 25 fit tisztogató, 8 meter fa és 2 fit fahordósi általányú javadalmazzal tnyai népközhöz ideiglenes minőségben alkalmazandó néptanító. Kérvények Ó Kanizsára Marton Matyas plébanos, iskolaszéki elnökhoz felfüldendők be.

* **Az ó-palánki vörház.** Ó Palánka a napokban nagy verekedéssel és emberhalállal végződött egy lakodalm. A Zomborese és Plosinezi családok már régóta voltak egymással oly viszonyban, akár csak a Montecchi és Capulettik. Gyütkölődésüket a végzős fokozta Amornak az a gonosz szeszélye, hogy a két család legidősb legényfiainak szivet ugyanazon leány iránt lobbantotta lemondást nem ismerő, heves szerelmere. A leányt a Zomboresev-füly kapta meg. A Plosineziak ezt a kudarcot borzasztóan röstelték és sehogy sem tudták belegyöngyölni. A lakodalm napján a négy Plosinezi legény musziaszólval ment a lakodalmas ház elé. A négy Zomboresev legény elfogadta e kihívást, megrohanták a Plosinezi legényeket s a násznép segítségével verbe-fagyva hagyták out, a legőzegebb Plosineziak halva maradt a helyszínen. A Zomboresev-legények azután visszamentek mulatni, amiben azonban megakadályozták őket a esendőség mely mind a nyegét elfogta.

* **A büntető törvénykönyv** módosítása tárgyában Duravuj Állás kuriai másodnökök elnökléte által tanácskozó szakérteket újabbán három módosítást állapított meg. A sértett fél indítványát illőleg kimondta, hogy az indítvány a vagyon elleni büntesekölvényeknél athárul az örökösökre. A hatóság elleni erőszak büntetését nem hortótnon, hanem fogházban vllményezi megállapítani. Végül kimondatott, hogy a külföldi bélyeg- és postajegyek hamisítása büntetési szankció alá helyezteskék.

* **Gyilkos kasza.** Mokrinban Mirkov Fáni férje megvette azt a házat, a melyben Perits Nana lakott. Mirkov zaklatta a bírben lakót, hogy hurcolkodjék ki, holott az jóvő április végéig kifizette a házbért. Ebből nagy zaj támadt. Nana azonban a téesés kedvűt kihurcolkodott. A hurcolkodás közben többször össeszaloktak. Mát vasárnap Perits a szalmaját hordta el az udvarról. Mikor a kapun kilépett, Mirkov Fáni utána nézett, kidugva a fejét a kis kapun. E pillanatban Perits visszafordult és a kezében levő kaszát belé vágta Mirkovné nyakába. A kasza nyele elhört, a halára sebzett nő nyakában a beletört kasza pengével hazig vonszorgott s esakhamar kisenvedett.

* **Tüz a szomszédában.** Csantavérről írják lapunknak, hogy ott Kovács Mihály jómódu földmives háza kigyúlt. A padlában levő gabonában, valamint a ház mellékeépületei teljesen leégtek.

* **Leányoköltetés.** Miskovits Mihály és Stótkis Milica ó-beséi lakosok már régóta vonzódnak egymáshoz, egymáséi is lettek volna, ha az apa meg nem tagadja aldását. De hát, ki leleményesebb, mint egy szerelmes pár! Mihály is találekony lett s rabesztelte Milicézt, hogy szejökenek meg. Milica beleegyezett s így történt, hogy hétón este Milica „uszkoieszt” Mihályjól egy szallásra: Az apa jelentést tett erről a esendőröknek, kik harmadnapra fel is találtak a gerleket, még pedig mint Milica mondja, boldognak. A szerbeknél igen sürün fordul elő az ily regényes megszokötetés, még pedig a legtöbb esetben azért, mert így a lakodalmi költségek sokkal kevesebbet kerülnek és gyorsab elintézzet nyerneek. Mert tudva levő dolog, hogy a szerbeknél a lakodalm igen sok ezereománival van összekötve.

* **Százkilenc éves hajadon.** Martonoson a napokban halt el Szalai Erzsébet, ki százkilenc évet elt és hajadon maradt. Soh' sem hívták másképp, csak Gonosz Erzséket, mert sohasem gyónt. A község költésgein temettek el.

* **Szerencsétlen nász ut.** Prekajski Mihos adai jómódu gazda f. hó 9-én nászolt Padról. Amint menyassonyával a násznép kíséretében kocsin hazá felé jöttek, egy kis futtató versenyre jött kedvük, ami azzal végződött, hogy a lovak, melyek a mátkapár kocsija elé voltak fogva, elragadták azt. A kocsi felfordult s az asszony most súlyos betegem fekszik.

* **Megögett.** Kulán egy 16 éves leány halottak napján a temető-kapalnba ment, hogy szentelt vízet hozzon onnan. A kápolna padlóján égő gyertyák mellett elhaladva, szoknyái tüzet fogtak s a szerencsétlen leány az égési sebeiben iszonyú fájdalmak közt meghalt.

* **Zongora és franzeja nyelvben** alapos oktatást kíván adni egy helybeli hölgy a Jeszerenyebb feltételek mellett. Bővebbet a kiadóhivatásban.

CSARNOK.

Biztat a remény.

Biztat a remény, hogy egygyé olvadunk és nagygy leszünk. Apatinban létem alkalmával jól esett tapasztalni azt, hogy magyarosodunk; mert vannak oly lelki hazafais is, kik semmiféle akadálytól vissza nem riadnak ott és akkor, a midőn a magyar háza szeretetéről és annak népünk igaz magyarrá és magyartételeiről van szó.

Valóban, szívem repeszt örömben és szememből könnyek hullottak, a midőn szeresés voltam az apatini polgári iskola dekek és hazafais szeretetétl áthatott, úgybuzgó igazgatója kalauzálása mellett az iskola-tantermét és a hazai ásvány s állatvilágból ritkán látható bőséggel s esinnal berendezett múzeumát láthatni.

A látottakkal azt tapasztaltam, hogy a leányzó nem halt meg, de már nem is alszik, hanem fényes toillettel tart, hogy mennél fényesebb öltözékben, mennél előbb kiléphessen a világ színpadára, hogy a világ megbámulja az ő magyaros, bájos szépségét.

Az apatini lelkes hazafais a magyar ügy iránti buzgólkodása már eddig is nagy eredményeket ért el akkor, a midőn a polgári iskolát létesíteni sikerült; de még nagyobbakat ka-

kor, a midőn az elemi osztályokba — mondhatni kizárólagos tanulvnyul — a magyart vitte be és midőn odvót is felállították; ennél nagyobb sikert így rövid idő alatt — egy oly nemét ajkú városban, mint Apatin — alig sikerült másoknak elérniük; de még nagyobb siker koronázta az illető hazafais működését, hogyha az intelligencia együtt tartana és a szent ügy érdekében egymást támogatva, közös erővel iparkodnának a kitűzött cél felé törekedni.

De sajnos! azt az egyet mégis kellett tapasztalnom, hogy az apatini intelligenciában nines meg a kellő egyetértés; mert míg egy része az általános s kizárólagos magyar szemellenben való népművelést támogatja, addig a másik rész a nevelést felekezeti irány felé tereli, és ez nagy hiba. Nagy azért, mert Apatinnak, — mint a Duna kikötő városának, — jövője és nagy hivatása van, melyet a jövőben betöltenie kell, hogy ha a Duna a kisebb hadi hajók előtt meg fog nyitni; azért minden magyar barát törekedjen oda, hogy Apatin, — mint ez idő szerint még többeséggel rendelkező város, — magyarrá szemeljöjön át. És minthogy Apatinnak lakói nagyobb részt vagyonosak, oda kell törekedniük legelősb sorban, hogy polgári leányiskolája legyen, mert tudjuk azt, hogy az anyák hivatása a gyermek-nevelés és, ha az anyák nem magyar szemlémű-s érzelműek, akkor gyermekeiket sem nevelik magyarokká: ez pedig megbeszethatalan lün.

Hogy Apatinnak teljes polgári leányiskolája még ninesen, annak is az ottani intelligencia keblében dől egyetlentenség az oka.

Pedig Isten eltűri az ellene s önmaguk ellen elkövetett bünt, de nem hagyja bszulaladul, melyet saját nemzetünk s hazánk ellen elkövetünk. Századok után kikel sirjából az elzött rém, hogy a késő moak boldog álmat szétrombolja. A bűnhődés elmúlik ugyan de nyoma megmarad.

En felette sajnalom az apatini intelligenciának a közte dülő egyetlentéséget, mert a legnagyobb kárral jár a háza és nemzete nézve, amennyiben az a legidősebb törekvésnek képes megsemmisíteni. Azért minden igaz lelki honfi-és honleányunk törekedni kell, hogy kazájának javiért, mely őt szülte, nevelte, táplálta és fenntartja, és a mely bölcsesé s dákója volt és egykoron nyugvó helye is lesz: a melyet anyai diéső östnk vére kifolyt: — testtel és lélekkel közreműködni meg ne szünjön. A midőn a háza és a magyar nemzet jövőjéről, nagyságáról, egységéről, diésőségéről és boldogságáról van szó, akkor minden haragot és gyűlöletet félre téve, minden rosszat feledve együtt munkálkodjunk, mert csak egységt erőben létezik a győzelem. A szelfőegészolt erők hatalma anyai, mint a vizen felvetett búrokban; felfuodott és szétapattan. Volt, nines. Tartsuk szem előtt e latin mondat böles igazságát: Concordia res parvae crescut — discordia etiam maxime dilabuntur.

A magyar embernek nem szabad gonosz Rienzi példája szerint eszedkedni, ki koronát tett a nép fejére, azután lerántotta azt. Szabadságot hirdettet s rablenczokat kovacsolt. Vért kevert az öröm könyvébe és önszívibe taposott. Meghalt diestelen, nyomorultan, mint egy utcai bérlyikkos.

A magyar emberrel kell hogy vezesse a välás és szeretet, szabadság és függetlenség, tiszta erkölcs és honszeretet. Mert csak ezek után járva és azokat megtartva lehet nagygyá, boldoggyá és diésővé a magyar.

Azért a legnagyobb áldozatot hozná meg az apatini intelligencia a magyar háza szent oltárára ahhoz, hogyha feledve egymának sérelmét a magyarság érdekében elmódzótására [testel s lélekkel munkálkodnék.

A legközelebbi viszontlátásig. Addig is lahadatlan kitarás, ügybuzgó szeretet és a magyar ügynek diadalra juttatása legyen a vezér eszméjük és kalanzuk.

Bereghy Endre.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Fr. J. Bécs. — Szerény kérelmet nem tejléhetjük, mert nem öttötte meg a mérteket. Egyébiránt alkalmi költeményeket, mint pl: „Névnapiára”, „Születésnapjára”, vagy „Ó hozzá” feliratú lyrái zöngeményeket nem közöljük, mert meggyöztödtük, hogy az alkalmi verskészítmények egytől-végig rosszak, bárki írta volna is azokat.

SZERB SZINHÁZ.

Szerdá n. november hó 18-án, mint jelezteük volt, „Egy nemes atya” került színre. Jovanovits úr mint Márton remekül adta szerepét. Dimitrijevits és Todosisit urak beváltak. Petrovics és Protiosné animoval s chie-cak odották meg feladataikat. A ház többszöri előhívással és zajos tapssal tüntette ki az egyes szereplőket.

Csütörtökön nem volt előadás. Péntek, november hó 20-án, Obernyik Károly 5 felvonásos tragédiája: „Brankovics György” Jovanovics Tósa úrral a czinszerében került színre, a ki jlesen oldotta meg szerepét. Nagy hatást keltett azon jelenet, a midőn II. Murad szultán által megvakított legidősb fiát próbára teendő, hogy lat-e, kardját csillogtatva kérdi, hogy látja-e a fegyvert? s midőn ez azt mondja, hogy nem lát, Brankovics — apaí szíve fájdalomtól telve — esküt tesz, hogy Muradot halálra keresi Jovanovics urat tisztelői egy kitüntetésben lepték meg ezen jelenet végén; a szinpadon áttadattak neki egy gazdagon megaranyozott ezüst serleget, az igazgatóság és többi színész-kollégái pedig egy szép babérkoszorút fehér selyszalagokkal. Jovanovics úr a játéktól még vibráló hangon megköszönte a zombori közönségnek ezen öt kitüntető elismerését. A többi szereplők közül feltejlítjük Protiosné asszonyt, a ki Mát, Brankovits leányát, és Todosisit urat, a ki II. Murad szultánt adta. h . . .

Idegenek névsora

1891. november hó 18—21-ig, „Vadászkürt Szállóda”-ban Fleischer Zsigmond ker. utazó, Budapest. — Koscheni A. ker. utazó, Bécs. — Salagyi Sándor ker. utazó, Szeged. — Steinitzer Miksa ker. utazó, Arad. — Holzer Miksa ker. utazó, Arad. — Zelinka A. ker. utazó, Budapest. — Hirschhauser M. ker. utazó, Pozsony. — Neumann ker. utazó, Pozsony. — Szemző Mátyás földbírtokos, Kula. — Laban Rudolf es. k. ezredparancsnok, Budapest. — Weisz Ödön ker. utazó, Budweis. — Urbanszky ker. utazó Bécs. — Grünwald Richard ker. utazó, Bécs. — Quittner Lajos ker. utazó, Bécs. — Schwarz lökoreskedő, Kezel. — Sekules lökoreskedő, Kezel. — Varga Sándor kereskedelmi utazó, Budapest. — Dr. Kék Lajos ügyvéd, Apatin. — Heumann Lipót kereskedő, Nagy-Várad. — Braun Károly ker. utazó, Budapest.

